

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa)

**dokonanej w dniach 24 - 25 luty 2013 r. na kierunku *ekonomia* prowadzonym
w ramach obszaru nauk społecznych realizowanych
na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim
w Wydziale Ekonomii w Kaliszu
Wyższej Szkoły Finansów i Informatyki im. prof. Janusza Chechlińskiego w Łodzi.**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Tadeusz Kufel - członek PKA

- prof. dr hab. Anna Czubała - ekspert PKA

- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA – ekspert formalno-prawny

- Adam Subotkowski – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja w Wydziale Ekonomii w Kaliszu Wyższej Szkoły Finansów i Informatyki im. prof. Janusza Chechlińskiego w Łodzi na kierunku *ekonomia* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2006 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 98/2007 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 22 lutego 2007 r.).

Aktualna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawy prawne oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę

1.1)

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia na kierunku *finanse i bankowość* na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej nr DNS-1-0145/4/TBM/97 z dnia 15 stycznia 1997 r. nadającej uprawnienia do prowadzenia wyższych studiów zawodowych w

Wyższej Szkole Finansów, Bankowości i Ubezpieczeń w Łodzi. Na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2002 r. Uczelnia zmieniła swoją nazwę w jej aktualnym brzmieniu, tj. Wyższa Szkoła Finansów i Informatyki im. prof. Janusza Chechlińskiego. Uprawnienia do prowadzenia kształcenia na ocenianym kierunku studiów Uczelnia otrzymała decyzją Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w dniu 19 listopada 2004 r.

Decyzją Ministra Edukacji Narodowej i Sportu nr DSW-3-4003/1016/Rej.115/JG/02 z dnia 19 listopada 2002 r. Uczelnia otrzymała zgodę na prowadzenie kształcenia na ocenianym kierunku w Wydziale Zamiejscowym w Kaliszu.. *Uchwałą Senatu z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie utworzenia Wydziałów w Wyższej Szkole Finansów i Informatyki oraz wyboru dziekana, dokonano zmiany nazwy wydziału zamiejscowego w Kaliszu na Wydział Ekonomii w Kaliszu.*

Strategia Uczelni została zatwierdzona – zgodnie z przepisami Statutu Uczelni – Uchwałą Senatu Nr 10 z dnia 23 maja 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Uczelni do 2020 roku.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu wraz z listą obecności w powyższej sprawie. W posiedzeniach oraz procedurze tworzenia tego dokumentu nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzeni.

Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z zapisami w Statucie, po pozytywnym zaopiniowaniu dokumentów przez Senat oraz skierowaniu przez Rektora Uczelni stosownego wniosku do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Misja Wyższej Szkoły Finansów i Informatyki im. prof. Janusza Chechlińskiego w swoim zapisie ujmuje siedem powinności odnoszących się między innymi do zakresu kształcenia, jakości kształcenia, idei kształcenia, rozwoju studenta, współpracy z otoczeniem gospodarczym i społecznym. Koncepcja kształcenia kierunku ekonomia realizowanym na Wydziale Ekonomii w Kaliszu wpisuje się niemal we wszystkie te założenia gdyż zakres tego kierunku: należy do wskazanych w misji dyscyplin kształcenia. Dążenie do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, które misja zakłada jest realizowane w koncepcji kształcenia na kierunku ekonomia poprzez wdrożony wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Z kolei analiza treści kształcenia pozwala sądzić, że spełniają zakładane w misji doskonalenie treści programowych nauczania w nawiązaniu do postępu wiedzy. Również zatrudniona kadra z uwagi na swój dorobek powinna takie założenia spełniać. Koncepcja kształcenia kierunku ekonomia pozwala też sądzić że jest to kształcenie dla przyszłości, co zakłada misja gdyż kierunek ten ma uniwersalny charakter i zapewnia że gospodarka będzie zawsze tworzyć miejsca pracy dla dobrze wykształconych ekonomistów. Koncepcja kształcenia poprzez takie specjalności jak rachunkowość również wpisuje się w misję z uwagi na założenie dotyczące kształtowania praktycznych umiejętności studentów. Wydział Ekonomii w Kaliszu nie ma opracowanej własnej strategii rozwoju. Władze uczelni oraz wydziału podczas wizytacji deklarowały opracowanie takiej strategii nadmieniając jednocześnie, że Wydział Ekonomii w Kaliszu realizuje cele strategiczne uczelni sformułowane w jej strategii. W strategii jako cele strategiczne wyznacza się Jakość kształcenia, doskonalenie i rozwój procesu dydaktycznego, współpraca z otoczeniem, rozwój kadry naukowo- dydaktycznej i podwyższania kwalifikacji zawodowych, zarządzanie uczelnią i rozszerzanie i umacnianie współpracy ze społecznością studencką. Wydział realizuje te cele, gdyż doskonalony swój program kształcenia poprzez rozwijanie specjalności zgodnych z oczekiwaniami rynku pracy. Niewątpliwie takimi specjalnościami są rachunkowość oraz gospodarka i administracja samorządowa.

Kierunek ekonomia należy do najstarszych kierunków kształcenia o profilu ekonomicznym będąc jednocześnie kierunkiem bardzo pojemnym i w swoim spektrum merytorycznym tworzącym szerokie możliwości kształcenia. Stąd kierunek ten ma charakter

elastyczny i może pomieścić różnorodne specjalności co pozwala mu dostosowywać się do potrzeb rynku pracy. Współpraca Wydziału z władzami miasta przynosi obopólne korzyści, bowiem Urząd Miasta w Kaliszu zlecił Wydziałowi opracowanie tematu p.t. *Pożądane zmiany kierunków kształcenia w Kaliszu – badanie rynku pracy w świetle strategii rozwojowej miasta*, którego wyniki posłużą zarówno uczelni w budowaniu oferty kształcenia jak i władzom samorządowym w prowadzeniu polityki społecznej. Ta współpraca wpisuje się również w cel strategiczny uczelni, który zakłada utrwalanie dobrych relacji z podmiotami sektora publicznego. Celem uczelni jest doskonalenie procesu dydaktycznego poprzez wdrażanie programu nauczania ściśle powiązanych z potrzebami rynku pracy co należy uznać, że oferowane specjalności kształcenia wpisują się w realizację tego celu.

Studia pierwszego stopnia na kierunku *Ekonomia* w Wyższej Szkole Finansów i Informatyki im. prof. J. Chechlińskiego w Wydziale Ekonomii w Kaliszu trwają 6 semestrów i są prowadzone w trybie niestacjonarnym. Na kierunku tym program nauczania jest dostosowany do wymagań wskazanych w standardach kształcenia. W planie studiów po IV semestrze przewidziana jest również 3 tygodniowa praktyka zawodowa.

Począwszy od roku akad. 2012/2013, zgodnie z wymogami Krajowych Ramach Kwalifikacji, są to studia o profilu ogólnoakademickim, zaliczają się do obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych, a efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych spełniają wymogi określone w KRK dla obszaru nauk społecznych, dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia ze wspomaganiem takich dyscyplin jak: finanse a także śladowo nauki o zarządzaniu.

Kwalifikacje zdobywane podczas studiów na kierunku *Ekonomia* nawiązują do teorii i praktyki szeregu dziedzin zawartych w obszarze kształcenia obejmującym nauki społeczne. Oprócz podstawowej dyscypliny dla tego kierunku, jaką jest ekonomia, student poznaje inne dyscypliny z nią związane, takie jak: nauki o zarządzaniu, prawo, finanse, socjologia, historia,

Każdy student na kierunku *Ekonomia* od IV semestru może wybrać jedną z dwóch specjalności: *rachunkowość podmiotów gospodarczych* albo *gospodarka i administracja samorządowa*. W zależności od wybranej specjalności student pogłębia wiedzę i praktyczne umiejętności w zakresie:

- zorganizowania księgowości, prowadzenia ksiąg handlowych, dokonywania rozliczeń podatkowych, projektowania i zastosowania systemów rachunkowości zarządczej, sporządzania i analizy sprawozdań finansowych;
- finansów samorządowych, podatków, postępowania administracyjnego, pozyskiwania środków unijnych, tworzenia strategii rozwoju na różnych poziomach administracji.

Specjalność ***rachunkowość podmiotów gospodarczych*** została uruchomiona w Wydziale Ekonomii w Kaliszu w roku akad. 2007/2008. Była odpowiedzią na potrzeby zgłaszane przez studentów, którzy mimo szerokiej wówczas oferty specjalnościowej (5 specjalności), mieli trudności z wyborem właściwej dla siebie. Program kształcenia na specjalności *rachunkowość podmiotów gospodarczych* umożliwia bowiem znalezienie zatrudnienia, mimo wysokiego bezrobocia i konkurencji na rynku pracy. Dodatkowo, pozyskana wiedza z zakresu rachunkowości przez studentów prowadzących już działalność gospodarczą, pozwala im na obniżenie kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Specjalność *rachunkowość podmiotów gospodarczych* zapewnia absolwentom zdobycie wiedzy i praktycznych umiejętności do pełnienia funkcji analitycznych, projektowych i kierowniczych w działach księgowości, ekonomicznych, rachunkowości i controllingu w różnych podmiotach gospodarczych. Programy nauczania przedmiotów specjalnościowych jak: rachunkowość zarządcza, podatkowa i międzynarodowa, prawo spółek handlowych, strategie finansowe

przedsiębiorstw przygotowują absolwentów do prowadzenia rachunkowości, dokonywania rozliczeń podatkowych, sporządzania i analizowania sprawozdań finansowych.

Osoby na specjalności *rachunkowość* podmiotów gospodarczych odbywają praktyki w biurach rachunkowych, działach finansowych różnych podmiotów gospodarczych, a także administracji publicznej.

Od roku akad. 2008/2009 w Wydziale Ekonomii w Kaliszu uruchomiono nową specjalność ***gospodarka i administracja samorządowa***. Przyczyną wprowadzenia nowej specjalności, która wkrótce wyparła inną dotychczas funkcjonującą *gospodarka budżetowa*, były sugestie studentów – pracowników administracji samorządowej, którym bliższe były zagadnienia gospodarki budżetowej na szczeblu samorządowym. Dodatkowo osobą zainteresowaną był jeden z członków kadry – radny powiatowy, który do tej pory pracuje w Uczelni i prowadzi również zajęcia na omawianej specjalności.

Specjalność *gospodarka i administracja samorządowa* przygotowuje absolwentów do pracy w administracji samorządowej, a osobom już w niej zatrudnionym umożliwia podwyższanie kwalifikacji, poprzez zdobywanie szerokiej wiedzy teoretycznej.

Dyscypliny naukowe ujęte w ramach specjalności pozwalają uzyskać wiedzę z dziedziny finansów samorządowych, podatków, postępowania administracyjnego, planowania budżetowego i polityki budżetowej, zamówień publicznych, rachunkowości podatkowej i budżetowej, rozwoju lokalnego i regionalnego.

Osoby na specjalności *gospodarka i administracja samorządowa* odbywają praktyki w samorządowych jednostkach budżetowych, takich jak np. urzędy gmin, starostwa, ale także szkoły czy urzędy pracy. Obie prowadzone specjalności, zarówno *rachunkowość*, jak i *gospodarka i administracja samorządowa* od chwili włączenia ich w ofertę kształcenia, są co roku wybierane przez studentów

1.2)

W opracowaniu koncepcji kształcenia brała udział kadra akademicka czerpiąc ze swoich doświadczenia akademickich oraz propozycji innych uczelni Trzeba też podkreślić współpracę wydziału z Radą Powiatu a w szczególności z radnymi w tym z tymi którzy prowadzą zajęcia na uczelni. Wydział współpracuje z Urzędem Powiatowym i realizuje projekt naukowy z zakresu samorządności lokalnej. Stąd wprowadzono do koncepcji kształcenia specjalność *gospodarka i administracja samorządowa*. W dobie rozwoju samorządności lokalnej w Polsce jest to specjalność o dużym związku z praktyką. Studenci Wydziału , również mieli wpływ na uruchomienie takiej specjalności , szczególnie Ci którzy są zatrudnieni w sektorze administracji samorządowej gdyż uznali że organy samorządowe są i będą zainteresowane kształceniem swojej kadry a przede wszystkim zatrudnianiem absolwentów takiej specjalności. Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Senatu, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Senat.

Uchwałą Nr 6 z dnia 28 marca 2012 r. Senat zatwierdził efekty kształcenia dla prowadzonych w Uczelni kierunków studiów, zaś Uchwałą Nr 8/2012 z dnia 28 marca 2012 r. Senat zatwierdził programy kształcenia dla kierunku *ekonomia* w WSFiI obowiązujących od roku akademickiego 2012/2013. W posiedzeniu nie uczestniczyli interesariuszy zewnętrzni.

Studenci biorą udział w pracach najważniejszych organów kolegialnych. Przedstawiciele studentów obecni są na posiedzeniach Rady Wydziału, mając zapewniony

dwudziestoprocentowy udział w ich składach. Studenci Wydziału biorą również udział w pracach innych organów (komisje dyscyplinarne, stypendialne, Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia). Jednostka nie przedstawiła dokumentacji potwierdzającej udział studentów w tworzeniu zakładanych efektów kształcenia poza uchwałą Senatu, którego członkami są studenci. Taki stan rzeczy skutkuje nieznaną terminologią związaną z Krajowymi Ramami Kwalifikacji zarówno przez samych studentów, jak i ich przedstawicieli w samorządzie. Przedstawiona przez jednostkę dokumentacja wykazała, że studenci biorą czynny udział w pracach organów, do których zostali powołani. Dotyczy to również sytuacji, kiedy konieczny jest dojazd do uczelni macierzystej w Łodzi - studenci mają zapewnione zwroty oraz nocleg, dzięki czemu mają zapewnioną możliwość faktycznego udziału w pracach Senatu. Studenci swoje uwagi przekazują na ogół ustnie, co traktują jako korzystniejsze dla nich i skuteczniejsze rozwiązanie. Według członków samorządu studenckiego jednostka bierze pod uwagę opinie studentów i zauważalne są wymierne efekty tej współpracy.

Współpraca z władzami samorządowymi miasta w pośredni sposób oddziałuje na opracowanie koncepcji kształcenia, w tym na ofertę specjalności kształcenia. Realizacja tematu badawczego z zakresu rynku pracy na zamówienie władz miasta a także udział praktyków samorządowych w procesie dydaktycznym ma wpływ na ofertę kształcenia.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni,
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Koncepcja kształcenia na kierunku ekonomia i prowadzonych specjalnościach wpisuje się w misję Uczelni a w szczególności w takie powinności jak : troska o , jakość kształcenia oraz rozwój studenta, współpraca z otoczeniem gospodarczym i społecznym. Wydział nie ma opracowanej strategii rozwoju ale swoim działaniem realizuje strategię uczelni poprzez rozwijanie specjalności zgodnych z oczekiwaniami rynku pracy. Niewątpliwie takimi specjalnościami są rachunkowość oraz gospodarka i administracja samorządowa

1.2) Władze Wydziału, kadra akademicka oraz studenci biorą udział w budowie koncepcji kształcenia na kierunku ekonomia co potwierdziły rozmowy podczas wizytacji ze studentami. Wydział współpracuje z władzami samorządowymi regionu i miasta, co pośrednio wpływa na określanie koncepcji kształcenia , w szczególności w zakresie specjalności gospodarka i administracja samorządowa.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1)

Kierunek Ekonomia prowadzony w Wyższej Szkole Finansów i Informatyki im. prof. J. Chechlińskiego w Łodzi Wydział Ekonomii w Kaliszu został przyporządkowany do obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych. Efekty kształcenia opracowane dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013 w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych spełniają wymagania określone w Krajowych Ramach Kwalifikacji w odniesieniu do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych, dyscyplin: ekonomia (wiodąca) oraz nauki o zarządzaniu, finanse, prawo (dziedzina nauk prawnych), socjologia (dziedzina nauk społecznych). Efekty kształcenia dla kierunku Ekonomia zostały przyjęte Uchwałą nr 6 Senatu WSFiI w Łodzi w dniu 28 marca 2012 roku. Obejmują one: 11 efektów

w zakresie wiedzy, 10 efektów umiejętności oraz 7 efektów z zakresy kompetencji społecznych. Uchwalone efekty kształcenia odnoszą się do wszystkich efektów obszaru nauk społecznych.

Od IV semestru studenci kierunku Ekonomia kontynuują naukę w ramach wybranej przez siebie specjalności. Oferowane są dwie specjalności:

- 1) rachunkowość podmiotów gospodarczych oraz
- 2) gospodarka i administracja samorządowa.

Dla specjalności sformułowano po 3 efekty wiedzy i umiejętności oraz 2 efekty w zakresie kompetencji. Wszystkie efekty kierunkowe i specjalnościowe są wykorzystane w opisie efektów przedmiotowych.

Natomiast efekty kształcenia dla cyklu rozpoczętego w roku 2011/2012 i 2010/2011 zostały określone poprzez opis sylwetki absolwenta. Absolwent kierunku Ekonomia uzyska gruntowną wiedzę z zakresu nauk ekonomicznych pozwalających na zrozumienie prawidłowości występujących we współczesnych gospodarkach, a także zdobyć umiejętności zapewniające podejmowanie racjonalnych decyzji ekonomicznych i finansowych. Opis sylwetki kierunku oraz prowadzonych specjalności jest w pełni zgodne ze standardami kształcenia. Kwalifikacje absolwenta kierunku Ekonomia są następujące. „Studia I stopnia na kierunku Ekonomia pozwalają na uzyskanie gruntownej wiedzy z zakresu teoretycznych podstaw mikro- i makroekonomii oraz z innych dziedzin, niezbędnych w pracy zawodowej (zarządzanie, prawo, rachunkowość, informatyka). Ważne jest także zdobywanie wiedzy pozwalającej zrozumieć społeczny kontekst funkcjonowania gospodarki. Absolwent nabywa umiejętności analizowania i rozwiązywania praktycznych problemów ekonomicznych i poszukiwania najlepszych metod ich rozwiązania zarówno w pracy indywidualnej, jak i zespołowej; pozna metody statystyczne i ekonometryczne; potrafi przeprowadzać własne analizy ekonomiczne i na ich podstawie podejmować decyzje ekonomiczne i finansowe; pozna zasady podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz elementy prawa gospodarczego i prawa cywilnego. Jest zaznajomiony z podstawowymi kategoriami i prawidłami zarządzania nowoczesną organizacją. Posiada umiejętność formułowania opinii dotyczących problemów mikro- i makroekonomicznych. Zdobyta wiedza może i powinna być wykorzystana do optymalizacji i zarządzania jednostkami gospodarczymi, zespołami ludzkimi oraz konstruowania biznesplanów” (opis sylwetki absolwenta zaczerpnięty z materiałów Uczelni). Powyższy opis jest realizowany i możliwy do osiągnięcia przez studentów.

Efekty kształcenia są dostępne na stronie internetowej Uczelni ale wymaga zalogowania się do systemu Moodle.

Założone główne cele kształcenia na kierunku Ekonomia to:

- przekazywanie kompleksowej wiedzy z zakresu nauk ekonomicznych umożliwiającej zrozumienie przyczyn procesów ekonomiczno-społecznych i wyjaśnienie ich skutków,
- kształtowanie umiejętności i kompetencji pozwalających na świadome wykorzystanie ich w praktyce,
- przygotowanie absolwentów do potrzeb rynku pracy i podjęcia zatrudnienia w różnych podmiotach gospodarczych, a także prowadzenia własnej działalności gospodarczej,
- kształtowanie wrażliwości etyczno-społecznej, poczucia odpowiedzialności i poszanowania wartości etycznych i własności intelektualnej,
- rozwijanie umiejętności kształcenia ustawicznego w poczuciu podwyższania własnych kwalifikacji i rozwoju osobistego.

Jak widać cel kształcenia jest zorientowany, na przygotowanie absolwentów do podjęcia zatrudnienia.

Analiza efektów kształcenia pozwala uznać że efekty kształcenia na poziomie przedmiotów rozwijają i uszczegóławiają efekty kierunkowe oraz opis sylwetki absolwenta co umożliwia osiągnięcie efektów kierunkowych .

2.2)

Efekty kierunkowe, specjalnościowe i przedmiotowe są formułowane precyzyjnie i przejrzysto, z uwzględnieniem wymogów dyscyplin naukowych z którymi są związane . Jednoznacznie właściwie zostały sformułowane efekty wiedzy i umiejętności, które wzajemnie się nie powielają. Efekty przedmiotowe najczęściej obejmują od 2 do 4 efektów w każdej kategorii, a łączna ich liczba wynosi od 5 do 12 efektów. Dla wszystkich efektów przedmiotowych są przyporządkowane efekty kierunkowe lub specjalnościowe. Całość wykonana jest prawidłowo.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie znali terminologii związanej z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Przedstawione im przykładowe zakładane efekty kształcenia uznali jednak za sformułowane w sposób zrozumiały i ocenili je jako możliwe do osiągnięcia. Według studentów są one również weryfikowalne.

Studenci przedstawione im efekty kształcenia uważają za przydatne w późniejszej praktyce zawodowej. Podczas spotkania studenci wyrazili umiarkowane zainteresowanie Krajowymi Ramami Kwalifikacji i wdrożonymi przez Uczelnię zakładanymi efektami kształcenia, stwierdzając jednocześnie, że z tej przyczyny wynika ich brak wiedzy na ten temat. Studenci nie mieli informacji na temat dostępności opisu zakładanych efektów kształcenia.

2.3)

Regulamin studiów określa ogólne zasady oceny osiągnięć studentów, zaś sylabusy wskazują metody, sposoby i narzędzia weryfikacji zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. . Treści kształcenia w sylabusach dla poszczególnych przedmiotów są podzielone na moduły kształcenia. W zależności od przedmiotów tych modułów jest od 3 do 10. Efekty przedmiotowe są definiowane bardzo szczegółowo. Wskazane zostały dla każdego modułu narzędzia i środki dydaktyczne (wykład, analiza materiałów, ćwiczenia, dyskusja, ćwiczenia testowe, e-learning, dyskusja na forum, prezentacje, itp.), określono metody weryfikacji i orientacyjny czas pracy własnej studenta. Zaprojektowany system oceniania studenta w ramach modułów jest przejrzysty.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym uważają, że oceny formułowane są w sposób obiektywny i przejrzysty i nie zgłaszali żadnych negatywnych uwag pod tym względem. Studenci mają dostęp do informacji zwrotnych na temat błędów popełnianych w pracach. Uważają też, że forma egzaminu zwykle odpowiada charakterowi przedmiotu, a stosowany na ocenianym kierunku system oceny umożliwia weryfikację zakładanych umiejętności, wiedzy i kompetencji społecznych. System formułowania ocen jest według studentów powszechnie dostępny i przedstawiany studentom jeszcze przed rozpoczęciem danego kursu.

W ramach programu studiów na 4 semestrze student zalicza 3 tygodniową praktykę zawodową. Sylabus praktyki zawiera zakładane efekty dla tej formy kształcenia.

Uczelnia przygotowała Informator dla kandydatów na studia, który zawiera opisy wydziałów, kierunków studiów, profile absolwentów. Całość opisu zakładanych efektów kształcenia, sylabusów zawarta jest na stronie wydziału, ale wymaga zalogowania się do systemu Moodle.

Część studentów niestacjonarnych nie jest w stanie opanować materiału kształcenia, co przenosi się na wysoki odsetek odsiewu studentów. W roku akademickim 2010 na kierunku *Ekonomia* studia ukończyło I rok 183 studentów, a rozpoczęło 219 osób (odsiew 16.4%), w 2011 roku studia ukończyło 115 osób spośród rozpoczynających 203 studentów, co oznacza, że odsiew wyniósł 104 studentów, to jest aż 43.3%. Podobnie, w 2012 roku ukończyło 87 studentów, na rozpoczynających ten rocznik 135 osób (odsiew 35.6%). Główną przyczyną skreśleń była własna rezygnacja (bez podania przyczyny), skreślenia dziekana z powodu zadłużeń finansowych, ale najczęściej towarzyszył temu fakt nieuzyskiwania zaliczeń w terminie. Ten wysoki odsetek odsiewu wynika z między innymi z wymaganej systematyczności pracy studenta oraz wymagań w zakresie realizacji celów każdego przedmiotu, co sygnalizowała i kadra i studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym.

Proces dyplomowania jako weryfikacja końcowych efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń. Opracowane standardy prac dyplomowych oraz regulamin dyplomowania określa procedury powoływania promotorów, recenzentów, komisji egzaminacyjnej.

Zakłada się w opracowanych zasadach dyplomowania, iż przygotowanie pracy powinno ukształtować wiedzę, umiejętności i kompetencje dyplomanta w zakresie studiowanego kierunku dotyczące:

- poszukiwania materiałów źródłowych do wykonania pracy dyplomowej;
- krytycznej analizy zgromadzonego materiału;
- samodzielnego sformułowania problemu badawczego;
- stworzenia własnego warsztatu badawczego;
- analizowania, wnioskowania, dowodzenia;
- posługiwania się jasnym, precyzyjnym językiem.

Student, na egzaminie dyplomowym otrzymuje w drodze losowania trzy pytania z zakresu kierunku ekonomia i studiowanej specjalności.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. np. protokoły egzaminacyjne i dyplomy oraz suplementy prowadzona jest prawidłowo.

Zwraca się uwagę na fakt, iż w suplementach wpisuje się niewłaściwą nazwę rejestru prowadzonego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Właściwa nazwa to – rejestr uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych prowadzony przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Natomiast suplementy zawierają pewne uchybienia. W suplementach w pkt. IV ust. 2 Standardy kształcenia – *nieprawidłowo została wpisana podstawa prawna tj. „Standardy nauczania zgodne z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie określenia standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów nauczania (Dz. U. Nr 116, poz. 1004) zamiast* rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, z późn. zm.). W pkt. IV ust. 3 tego suplementu przy poszczególnych semestrach należy uzupełnić wpis o rok akademicki.

Zwraca się uwagę na fakt, iż w Uczelni nie zostały opracowane dokumenty związane ze sposobem przechowywania teczek osobowych studenta – zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z

dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188). Brak jest również dokumentu, z którego wynikałoby w jaki sposób Uczelnia archiwizuje prace zaliczeniowe oraz egzaminacyjne mające postać pisemną, tj. dokumentację potwierdzającą, uzyskanie zakładanych efektów kształcenia. W Uczelni nie ma archiwum, zaś teczki studentów przechowywane są w bibliotece.

2.4)

Na uczelni a także na Wydziale Ekonomii w Kaliszu wdrożono procedury związane z monitoringiem losów absolwentów, a przygotowane ankiety w sposób szczegółowy badają sytuację na rynku pracy absolwentów ocenianego kierunku w formie pytań zamkniętych i otwartych. Uczelnia nie przedstawiła opracowania ankiet. Studenci wykazują jednak umiarkowane zainteresowanie informacjami płynącymi z rynku pracy. Może to wynikać z faktu, iż większość studentów ocenianego kierunku podjęło już pracę zawodową i nie zamierza zmieniać pracodawcy lub branży. Studenci nie są prawie w ogóle zainteresowani warsztatami z zakresu rozmowy kwalifikacyjnej czy pisania CV. W Jednostce nie funkcjonuje Biuro Karier. W przypadku ewentualnego powstania Biura Karier należałoby uwzględnić specyficzne potrzeby studentów ocenianego kierunku, będących od dłuższego czasu aktywnych na rynku pracy.

Obecnie Uczelnia nie przedstawiła informacji lub dokumentów świadczących o wpływie monitoringu losów zawodowych na proces kształcenia. Jednak sposób powoływania specjalności kształcenia potwierdza, iż władze wydziału kierowały się również opiniami swoich absolwentów.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

W poprzedniej akredytacji w 2006 roku zespół oceniający sformułował uwagi dotyczące prac dyplomowych. Zespół zalecił opracowanie standardów dla prac dyplomowych, i zwrócenie uwagi na konieczność formułowania problemu badawczego, odpowiednich standardów redakcyjnych w tym: forma robienia przypisów, cytowań źródeł, zestawienia literaturowe, formułowanie wniosków, itp. Uczelnia opracowała standardy prac dyplomowych zgodnie z zaleceniami zespołu PKA.

Analiza prac dyplomowych pozwala uznać, iż tematyka prac mieści się w zakresie kierunku ekonomia. Poziom prac jest zróżnicowany. Na ogół w pracach sformułowany jest problem badawczy i zawarta jest część empiryczna. Strona formalna prac w kilku przypadkach wykazała drobne uchybienia.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Efekty kształcenia określone dla kierunku ekonomia dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013 w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych spełniają wymogi określone w Krajowych Ramach Kwalifikacji w odniesieniu do obszaru nauk społecznych, dziedzina nauki ekonomiczne, a dyscyplina ekonomia (wiodąca) oraz inne, jak: finanse, nauki o zarządzaniu, prawo, socjologia, Sylwetka absolwenta kierunku ekonomia opisująca efekty kształcenia dla wygasającego cyklu kształcenia spełnia wymogi określone w standardach.

2.2) Zakładane kierunkowe efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są weryfikowalne. Efekty kształcenia na poziomie przedmiotów

uszczegóławiają zarówno opis sylwetki absolwenta jak i efekty kierunkowe w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych co pozwala na ich weryfikację.

2.3) Wydział stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; a więc przy zaliczaniach przedmiotu, semestru, roku, procesu dyplomowania, praktyk zawodowych. System ten jest powszechnie dostępny.

2.4) Wydział jest przygotowany do monitorowania losów absolwentów na rynku pracy,

Kryterium 3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Program kształcenia dla wygasającego cyklu a więc dla II i III roku studiów został podzielony na następujące bloki przedmiotów:

	Przedmioty podstawowe	Przedmioty kierunkowe	Przedmioty uzupełniające	Przedmioty specjalnościowe	Wykłady do wyboru	Praktyka zawod.	Razem
Liczba godzin	360	180	342	297	48	3 tyg.	1227
Punkty ECTS	50	28	37	57	6	2	180

Powyższa liczba godzin i punktów ECTS w podziale na przedmioty w pełni realizuje standardy kształcenia dla II i III roku studiów. Treści kształcenia ujęte w sylabusach przedmiotów podstawowych i kierunkowych są zgodne ze standardami kształcenia. Program spełnia też wymagania określone dla wymiaru zajęć języka obcego, zajęć o treściach humanistycznych, udziału zajęć aktywnych.

Realizacja zakładanych efektów kształcenia dla I roku studiów odbywa się według siatki przedmiotowej podzielonej na następujące moduły:

	I Moduł ogólny	II Moduł podstawowy	III Moduł metod ilościowych	IV Moduł kierunkowy	V Moduł obieralny	VI Moduł specjalnościowy	VII Moduł dyplomowy	Razem
Liczba godzin	162	240	204	276	48	252	36	1218
Punkty ECTS	20	28	34	37	7	39	15	180

Łączny wymiar to 1218 godzin i 180 punktów ECTS (sem.: I - 30 pkt., II - 30 pkt., III - 30 pkt., IV - 30 pkt., V - 30 pkt., VI - 30 pkt.). Moduły V-VII są modułami wybieralnymi i stanowią 34% (61 punktów ECTS) liczby punktów ECTS.

Liczba punktów ECTS przypisywana poszczególnym zajęciom stanowi średni nakład pracy studenta, niezbędny do uzyskania zakładanych efektów kształcenia dla danego przedmiotu. Na całkowity nakład pracy studenta składają się: uczestnictwo w wykładach, ćwiczeniach, seminariach, lektoratach, przygotowanie do zajęć, przygotowanie do kolokwium, zaliczeń i egzaminów, a także odbywane praktyki zawodowe. Przewidywany całkowity nakład pracy studenta jest określony w sylabusie przedmiotu. Średnio 30 godzinom całkowitego nakładu pracy odpowiada 1 pkt ECTS. W każdym semestrze student uzyskuje 30 punktów a ich

ogólna liczba na koniec studiów wynosi 180. Punkty ECTS przypisuje się za zaliczenie każdej formy zajęć oraz praktyk przewidzianych w programie kształcenia, a także za przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej, przy czym liczba punktów ECTS nie zależy od uzyskanej oceny z danego przedmiotu, a jest uzależniona od spełnienia przez studenta wymagań dotyczących osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia potwierdzonych zaliczeniem przedmiotu lub praktyk programowych. Rada Wydziału zatwierdza punkty ECTS przyporządkowane poszczególnym zajęciom w ramach realizowanych w WSFiI programów studiów, natomiast prowadzący zajęcia opracowując sylabus, mają obowiązek rozpiścić całość nakładu pracy studenta (bezpośredni kontakt z nauczycielem oraz pracę własną) zgodnie ze wspomnianą wcześniej zasadą, że 1 pkt. odpowiada 25-30 godzinom nakładu pracy studenta.

W I i II roku przeważają przedmioty kształcenia ogólnego, w tym poszerzające wiedzę ogólną studenta (Podstawy socjologii, Historia gospodarcza). Rozpoczyna się kurs języka obcego, który trwa cztery semestry. Z przedmiotów podstawowych program obejmuje kursy matematyki, mikroekonomii, makroekonomii i rachunkowości, zarządzania, prawa, jak także statystyki i ekonometrii. Student Zapoznaje się z organizacją finansów publicznych, rynkami finansowymi, gospodarką regionalną oraz mechanizmami ekonomicznymi funkcjonującymi w ramach integracji europejskiej. Na 4 sem. student rozpoczyna zajęcia z wybranej specjalności. W obszarze przedmiotów specjalnościowych student uzyskuje wszechstronną wiedzę z zakresu *Gospodarki i administracji samorządowej* lub *Rachunkowość podmiotów gospodarczych*. Ostatni rok studiów, to przede wszystkim poszerzanie wiedzy w zakresie przedmiotów specjalnościowych.

Program studiów nie przewiduje wsparcia e-learningowego. Sekwencję przedmiotów i modułów określonych w planie i programie studiów należy uznać za prawidłową. Udział zajęć o charakterze aktywnym pozwala na osiąganie efektów w zakresie umiejętności i wynosi około 49 % ogółu zajęć.

Ujęty w modułach program kształcenia wraz ze specjalnościami oraz przewidziana w trakcie studiów praktyka zawodowa umożliwią zdobycie umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

. W kartach przedmiotów szczegółowo określono treści programowe, formy i metody dydaktyczne dla każdego przedmiotu. Przedmiotowe efekty kształcenia są definiowane w układzie wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne. Każdy opis przedmiotu jest podzielony na części, które zawierają opis: efektów kształcenia, formy zajęć, wymagania wstępne, treści kształcenia, literatura podstawowa i dodatkowa, metody weryfikacji (skromny opis), warunki zaliczenia oraz bilans czasu pracy studenta (punktów ECTS)

Analiza zawartości sylabusów pozwala sformułować uwagę dotyczącą możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia. Otóż , efekt . K_U05: *potrafi określić przyczyny zjawisk ekonomicznych oraz prognozować ich przebieg* wspierany jest zbyt skromnym zakresem kształcenia. Przewidziano bowiem tylko dla Prognozowania zjawisk zbiór 4 tematów w programie Ekonometrii, ze skromną liczbą godzin. Z kolei K_U09 – *potrafi wypowiedzieć się w sposób precyzyjny i spójny* na temat określonych zagadnień ekonomicznych, jest weryfikowany tylko na 3 przedmiotach, a powinien być weryfikowany przez dyskusję niemal na każdych zajęciach o charakterze aktywnym.

Do uwag szczegółowych dotyczących kart przedmiotu można zaliczyć bardzo pobieżnie rozpisany bilans czasu pracy studenta oraz brak wskazań jakimi metodami będą weryfikowane poszczególne efekty przedmiotowe kształcenia. .

Wskazana literatura w sylabusach w większości pochodzi z XXI wieku. Podsumowując można stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone dla kierunku "ekonomia". Sylabusy przedmiotowe zostały opracowane prawidłowo, ale wymagają uzupełnienia

Studenci znają system punktacji ECTS i wiedzą, na czym on polega. Uczelnia wykorzystuje możliwości, jakie daje system ECTS, w bardzo ograniczony sposób. Katalog przedmiotów obieralnych obejmuje kilka wykładów na ostatnim roku studiów. Do 30% punktów ECTS, które stanowić powinien katalog przedmiotów obieralnych, uczelnia zalicza praktykę zawodową i seminarium dyplomowe oraz bloki przedmiotów specjalnościowych. Należy rozważyć poszerzenie katalogu przedmiotów do wyboru.

Studenci wyrazili zadowolenie z wysokiego poziomu specjalności i ich zróżnicowania. Uważają jednocześnie, iż Uczelnia powinna iść w kierunku poszerzenia ilości zajęć prowadzonych w ramach danej specjalizacji, rezygnując z nadmiernej ich zdaniem liczby przedmiotów wspólnych. Studenci nie kierowali jednak w tym zakresie uwag do władz Uczelni.

Jednostka nie prowadzi żadnego programu wymian zagranicznych i krajowych. Studenci nie są zainteresowani udziałem w takich programach ze względu na obowiązki wynikające z pracy zawodowej i założenia rodziny.

Jednostka przewiduje obowiązkowe, trwające trzy tygodnie praktyki zawodowe po czwartym semestrze studiów. Regulamin praktyk jest dokumentem szczegółowym, wprowadzonym w formie uchwały Senatu (nr 9 z dn. 28 marca 2012 r.). Istnieje możliwość samodzielnego wyboru miejsca odbywania praktyk, można też jednak skorzystać z oferty Uczelni. Studenci chętnie sami poszukują praktykodawców, jednak ofertę Uczelni oceniają pozytywnie.

Studenci dobrze oceniają organizację samego systemu, nazywając go sprawnym i sprawiedliwym. Studenci nie opiniują w sposób formalny planów studiów. Podczas spotkania z zespołem oceniającym stwierdzili, że nie widzą takiej potrzeby, bowiem zjazdy odbywają się stosunkowo rzadko i zorganizowane są w prawidłowy sposób.

Jednostka przedstawiła dokumentację potwierdzającą, iż studenci opiniowali efekty kształcenia i program studiów dla ocenianego kierunku, regulamin studiów, regulamin opłat i regulamin przyznawania Indywidualnej Organizacji Studiów oraz Indywidualnego Programu Studiów. Zajęcia na ocenianym kierunku odbywają się w formie ćwiczeń, wykładów, seminariów i lektoratów. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym w sposób pozytywny wypowiedzieli się na temat tych form, jako zasadniczy atut wskazując niewielką liczebność grup zarówno ćwiczeniowych, jak i wykładowych.

Studenci obecni na spotkaniu pozytywnie wypowiedzieli się na temat prowadzących. I kompetencje oceniają raczej wysoko, podobnie punktualność oraz kulturę osobistą. Pojawiały się w przeszłości pojedyncze sytuacje, w których studenci zgłaszali zastrzeżenia co do zachowania prowadzącego oraz jego braku szacunku dla osób studiujących na Wydziale. Należy jednak wskazać, że uwagi takie były zgłaszane władzom Uczelni, które w sposób właściwy reagowała na te pojedyncze incydenty.

Studenci obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wymienili również sytuacje, kiedy nie byli zadowoleni z poziomu prowadzonych zajęć. Dotyczyło to jedynie kilku prowadzących, jednak zdaniem studentów wyniki ankiet spowodowały ich odejście z Uczelni.

Uczelnia w swoim regulaminie zapewnia możliwość studiowania według Indywidualnego Programu Studiów. Decyzję o indywidualnym programie studiów podejmuje Dziekan na wniosek zainteresowanego studenta i powołuje opiekuna naukowego, którym może być nauczyciel akademicki ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, a za zgodą Dziekana nauczyciel akademicki ze stopniem doktora. Dziekan zatwierdza harmonogram

indywidualnego programu studiów, który opracowany jest wspólnie przez studenta i opiekuna naukowego. Studenci obecni podczas wizytacji nie mieli żadnej wiedzy na temat istnienia takiej możliwości i nie znali żadnej osoby, która jest lub była objęta IPS. Uczelnia nie przedstawiła również dokumentacji potwierdzającej faktyczne wykorzystywanie tej możliwości przez studentów.

Zgodnie z Regulaminem Studiów Dziekan w szczególnie uzasadnionych przypadkach może przyznać studentowi, na jego wniosek, prawo do indywidualnej organizacji studiów (IOS). Studenci mieli bardzo ograniczoną wiedzę na temat tego mechanizmu i stwierdzili, że w ocenianej jednostce dominuje umowny, ustny sposób rozwiązywania problemów związanych z organizacją studiów. Studenci stwierdzili również, że Uczelnia uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych, starając się dostosować dla nich plan zajęć.

Program kształcenia, w tym treści i formy kształcenia oraz wymiar praktyk zawodowych tworzą właściwe warunki do realizacji zakładanych efektów kształcenia.

3.2)

Analiza zakładanych efektów kształcenia na poziomie kierunku, specjalności i poszczególnych przedmiotów, sposobów ich weryfikacji, programu studiów w tym treści kształcenia, form prowadzonych zajęć, udziału zajęć o charakterze aktywnym, sekwencji przedmiotów, wymiaru praktyk zawodowych i miejsc ich odbywania, pozwala uznać, że koncepcja kształcenia tworzy spójną całość z zastrzeżeniem wspomnianych wyżej uwag.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

3.2) Zakładane efekty kształcenia na poziomie kierunku ekonomia są uszczegóławiane i rozwijane na poziomie specjalności oraz przedmiotów. Formy zajęć, treści kształcenia, sposoby weryfikacji efektów kształcenia określone w sylabusach, praktyka zawodowa, proces dyplomowania tworzą spójną całość i tworzą warunki do osiągania zakładanych efektów kształcenia.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów prowadzi 28 pracowników naukowo-dydaktycznych:

9 pracowników zatrudnionych jest w oparciu o umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, 19 w oparciu o umowy zlecenia/dzieło.

W strukturze zatrudnionych dominują reprezentanci nauk ekonomicznych. 19 pracowników posiada wykształcenie ekonomiczne, dwóch w dziedzinie prawa, dwóch reprezentuje nauki humanistyczne. Pozostali to filolodzy, nauczyciele języków obcych.

Obsada zajęć dydaktycznych nie budzi zastrzeżeń. Zajęcia z poszczególnych przedmiotów prowadzą pracownicy posiadający stopnie naukowe oraz dorobek naukowy w dyscyplinie, z której wywodzą się efekty kształcenia. Dwóch pracowników prowadzi wykłady do wyboru w języku angielskim i niemieckim.

4.2)

Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe.

Uczelnia wskazała do minimum kadrowego kierunku „ekonomia” na Wydziale w Kaliszu
1 profesora doktora habilitowanego nauk ekonomicznych,
2 doktorów habilitowanych nauk ekonomicznych,
6 doktorów nauk ekonomicznych.

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *ekonomia*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonym w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia* na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym Wyższej Szkoły Finansów i Informatyki i. prof. J. Chechlińskiego w Łodzi, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742).

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia. Ponadto znajduje się tam również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym nie wszystkie jednak oświadczenia zostały podpisane w czerwcu 2012 r., a więc zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy. Oświadczeń w wymaganym terminie nie złożyły bowiem dwie osoby.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *ekonomia*, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia..

Wszyscy wskazani do minimum kadrowego pracownicy w pełni spełniają wymagania formalne, dydaktyczne oraz posiadają dorobek naukowy mieszczący się w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych i dyscyplinie ekonomia, do której odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku. Dorobek naukowy osób tworzących minimum kadrowe dotyczy takich zagadnień jak : integracja ekonomiczna UE, polityka pieniężna,

rachunkowość, międzynarodowa polityka handlowa, polityka gospodarcza, finanse samorządowe, polityka podatkowa, rachunek kosztów.

Daty zatrudnienia pozwalają stwierdzić, że wśród zaliczonych do minimum pracowników 5 posiada staż pracy 10-16 lat i dla 4 z nich Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, 4 pracuje od 5 do 9 lat, jako w dodatkowym miejscu pracy. Można więc stwierdzić, że minimum kadrowe jest stabilne.

Skład minimum kadrowego na kierunku *ekonomia* prowadzonego w Wydziale Zamiejscowym w Kaliszu w perspektywie długookresowej jest stabilny, bowiem wszystkie osoby wskazane do minimum kadrowego zatrudnione zostały na czas nieokreślony.

Natomiast tylko 3 osoby, tj. 33,3% (2 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 1 doktor) wchodziły w skład minimum kadrowego w roku 2006, tj. podczas poprzedniej oceny jakości kształcenia na tym kierunku w Wydziale Zamiejscowym w Kaliszu.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *ekonomia*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1: 24, co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia i jest bardzo korzystny dla jakości procesu kształcenia

4.3)

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

W stosunku do roku 2006, w którym odbyła się pierwsza ocena jakości kształcenia na kierunku *ekonomia*, nastąpiły zmiany w składzie tego minimum, bowiem aż 6 osób, to nauczyciele akademicy, którzy nie tworzyli tego minimum w roku 2006.

Dla 4 osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, co z uwagi na prowadzenie studiów I stopnia jest bardzo korzystne, a dla 5 osób – dodatkowym miejscem pracy.

Polityka kadrowa Wydziału koncentruje się na utrzymaniu i stabilizacji kadry zaliczonej do minimum kadrowego. Instrumenty wspierania rozwoju kadry naukowej ograniczają się do publikowania prac w wydawnictwach, bardzo małej aktywności w organizacji konferencji i wymiany międzynarodowej.

Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena;

Poziom prowadzonych zajęć nie budził zastrzeżeń. Zajęcia prowadzone były z wykorzystaniem projektorów wspomagających techniczną stronę zajęć.

Na spotkanie z zespołem oceniającym przyszły osoby prowadzące zajęcia na kierunku *ekonomia*. Przewodnicząca przedstawiła cele wizytacji oraz zakres prac zespołu oceniającego. Dyskutowano o perspektywach rozwoju Wydziału Ekonomii w Kaliszu. Nauczyciele zabierający głos podkreślali wielkie zaangażowanie Założyciela Uczelni, które zaowocowało naborem zaangażowanej kadry. Niektórzy nauczyciele podkreślali że pracują na Wydziale już kilka lat i mają nadzieję na jego rozwój. Jako silne strony Wydziału wskazali dobrze zmotywowanych studentów i kadrę nauczycieli oraz władze wydziału. Trudności upatrywano w niżu demograficznym, konkurencji uczelni publicznej.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji w pełni umożliwiają osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Wśród prowadzących zajęcia dominują reprezentanci nauk ekonomicznych dyscypliny ekonomia.

4.2) Wydział w pełni spełnia wymagania minimum kadrowego. Minimum to tworzy 3 profesorów i doktorów habilitowanych nauk ekonomicznych i 6 doktorów nauk ekonomicznych. Dorobek naukowy zaliczonych do minimum kadrowego pracowników jest adekwatny do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Dorobek naukowy osób tworzących minimum kadrowe dotyczy takich zagadnień jak: integracja ekonomiczna UE, polityka pieniężna, rachunkowość, międzynarodowa polityka handlowa, polityka gospodarcza, finanse samorządowe, polityka podatkowa, rachunek kosztów.

4.3) Procedury, kryteria doboru kadry nie zostały sformułowane. Kryteria oceny i weryfikacji kwalifikacji zawarte są w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia (oceny okresowe, hospitacje, ankiety). Wydział nie posiada opracowanego systemu wspierania rozwoju kadry naukowej.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Bazę dydaktyczno-naukową Wydziału Ekonomii w Kaliszu stanowią pomieszczenia wynajmowane od IV LO na podstawie umowy najmu nr 3/2010 z dnia 2 lipca 2010 roku. Łączna ich powierzchnia wynosi 1402,79 m² i składa się z następujących pomieszczeń:

14 sal ćwiczeniowych po 38 miejsc,

1 sali wykładowej na 85 miejsc,

1 sali wykładowej na 130 miejsc,

2 pracowni komputerowych z 20 stanowiskami,

dziekanatu

pokoju dziekana,

Katedry Ekonomii i Zakładu Integracji Europejskiej,

biblioteki z czytelnią na 29 osób, w tym 20 stanowisk czytelniczych i 9 stanowisk komputerowych,

pokoju wykładowców.

Komputery w obu pracowniach mają oprogramowanie: MS Office 2007, Symfonia Premium wer. 2007, Avison Attain 3.10.A, Impuls BPSC, DEMS wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Studenci mają możliwość korzystania z pracowni komputerowych poza zajęciami dydaktycznymi w celu pracy własnej.

Biblioteka

Wydział Ekonomii w Kaliszu posiada własną bibliotekę i czytelnię. Księgozbiór obejmuje ponad 3000 woluminów. Są to głównie podręczniki i skrypty zalecone studentom przez prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Biblioteka dysponuje skomputeryzowanym katalogiem dostępnym dla studentów za pomocą czterech sprzężonych z bazą danych ujmujących wszystkie zasoby biblioteki.

W stałej prenumeracie Biblioteki znajdują się wszystkie ważne dla ekonomistów czasopisma w języku polskim oraz w języku angielskim tj.: Bank i Kredyt, Dziennik Ustaw,

Ekonomista, Gospodarka Narodowa, Nowe Życie Gospodarcze, Organizacja i Kierowanie, Prawo Przedsiębiorcy, Przegląd Podatkowy, Rzeczpospolita, Samorząd Terytorialny, Polityka Społeczna, Doradztwo Podatkowe, Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny, Roczniki Statystyczne.

Ponadto w czytelni są różne raporty, biuletyny, roczniki statystyczne itp.

Zasoby biblioteki są wzbogacane o pozycje polecane przez prowadzących zajęcia oraz przywożone na zamówienie z biblioteki Szkoły w Łodzi.

Biblioteka jest otwarta w środy od 9.00-17.00 oraz w soboty i niedziele od 8.00-14.00, a więc w dogodnym dla studentów czasie.

Studenci uważają, że infrastruktura Jednostki umożliwia prowadzenie procesu kształcenia na wysokim poziomie. Placówka wynajmuje przestrzeń od miejscowego liceum, sale są jednak dobrze przygotowane na potrzeby wykładów (grupy wykładowe nie są bardzo liczne) i jest ich wystarczająca ilość. Sale zostały również wyposażone w rzutniki multimedialne i ekrany. Księgozbiór biblioteki w Kaliszu, (studenci mogą również korzystać z księgozbioru w Łodzi) oceniają jako skromny, ale wystarczający. Uczelnia zapewnia również cyfrowy dostęp do wielu materiałów, w tym podręczników i przygotowanych przez prowadzących skryptów.

W jednostce działa Internet bezprzewodowy, można również korzystać z czytelni komputerowej.

Studenci na ogół podejmują praktykę w przedsiębiorstwach, instytucjach w tym samorządach lokalnych zgodnych z potrzebami dydaktycznymi kierunku ekonomia i określonymi efektami kształcenia dla praktyk zawodowych. Pojedyncze opinie wyrażane przez studentów wskazywały, iż w niektórych przypadkach nie zajmują się oni u danego praktykodawcy kwestiami związanymi ze studiowanym kierunkiem. Studenci uważają jednak, iż to na nich spoczywa ciężar poszukiwania odpowiedniego dla nich praktykodawcy i obecne rozwiązania są dla nich satysfakcjonujące. Zespół oceniający uważa iż należy te indywidualne przypadki sygnalizujące brak zgodności zakresu odbywanej praktyki z celami kształcenia rozpatrzyć i stworzyć mechanizmy zapobiegające takim sytuacjom.

Baza dydaktyczna nie jest przystosowana dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zespół oceniający PKA w poprzedniej wizytacji krytycznie ocenił bazę dydaktyczną. Wydział w pełni dostosował się do tych uwag i zmienił bazę lokalową. Obecnie wynajmowane pomieszczenia w Liceum odpowiadają potrzebom kształcenia na kierunku ekonomia.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴, w pełni,

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.....

Biorąc pod uwagę liczbę studentów Wydziału w Kaliszu można stwierdzić, że baza jest wystarczająca dobrze wyposażona, nowoczesna i zapewnia dobre warunki dla prowadzenia działalności dydaktycznej. Niedogodnością jest nieprzystosowanie bazy do osób niepełnosprawnych.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Wydział nie posiada planu badań naukowych ani też wykazu ich efektów. Z informacji zawartych w Raporcie wynika, że pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku w 2008 roku prowadzili, w porozumieniu z Urzędem Miasta w Kaliszu, badania dotyczące rynku edukacji bezrobocia i efektywności przedsiębiorstw w Kaliszu. Wyniki badań przedstawiono w trzech raportach:

1. Pożądane zmiany kierunków kształcenia w Kaliszu – badanie rynku pracy w świetle strategii rozwojowej miasta, (
2. Możliwość poprawy efektywności działalności operacyjnej przedsiębiorstw poprzez transfer ryzyka na przykładzie miasta Kalisz i subregionu kaliskiego, (kierownik
3. Badanie czynników determinujących efektywne przeciwdziałanie bezrobociu na Ziemi Kaliskiej, (

Badania były finansowane ze środków własnych Uczelni.

W latach 2007-2010 Wydział w Kaliszu zorganizował dwie krajowe konferencje naukowe nt. Globalizacja przyczyną ubożenia podatkowego państwa (2007), Finanse w warunkach spowolnienia gospodarczego (2010).

Wszystkie zaprezentowane na tych konferencjach referaty zostały opublikowane w Wydawnictwach Szkoły – monografii pt. „Globalizacja przyczyną ubożenia podatkowego państwa” oraz Zeszyty Naukowe nr 13.

Wydział był także współorganizatorem konferencji w Tarnopolu nt. „Współpraca ukraińsko-polska w kontekście globalizacji. Głównymi organizatorami tej konferencji były: Tarnopolska organizacja publiczna Centrum Badań Socjologicznych oraz Kijowski Narodowy Uniwersytet Technologii i Dizajnu.

W organizacji konferencji pomagali i uczestniczyli w niej studenci, członkowie Studenckiego Koła Naukowego Ekonomii., które funkcjonuje na Uczelni od 2008 roku .

.. Działalność Koła skupia się na bieżących tematach ekonomicznych będących polem do dyskusji dla zainteresowanego grona studentów.

Wydział nie prowadzi samodzielnej współpracy z uczelniami zagranicznymi i krajowymi.

Studenci i nauczyciele akademicy Wydziału nie uczestniczyli w programach międzynarodowych oraz w wymianie z zagranicznymi ośrodkami. Wykłady w języku angielskim i niemieckim na Wydziale prowadzą pracownicy Wydziału.

Obszar ten nie podlega ocenie

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego...

Wydział nie rozwija działalności naukowej , przy czym trzeba zaznaczyć ,iż prowadząc studia I stopnia Wydział nie ma takiego obowiązku. Za jedyny jej przejaw można uznać przeprowadzone w 2008 roku badania dotyczące rynku pracy i edukacji w Kaliszu. Wyniki tych badań dostarczyły informacji umożliwiających lepsze dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy. W ostatnich latach w wydawnictwach Szkoły nie opublikowano Zeszytów Naukowych, monografii i podręczników.

Wydział nie prowadzi współpracy i wymiany z uczelniami zagranicznymi. Tylko dwóch pracowników uczestniczyło w organizacji konferencji w Tarnopolu.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Zasady rekrutacji i tryb przyjęć na studia na kierunek "ekonomia" na rok 2012/2013 określa Uchwała Nr 06/2011 Senatu WSFiI z dnia 24 marca 2011 r. Wstępnym warunkiem przyjęcia jest złożenie wymaganych dokumentów. Sformułowane zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących, są przejrzyste, oparte na kryteriach merytorycznych. Również w "uchwale rekrutacyjnej" określone są zasady przyjęć dla cudzoziemców, ale wymagają one uzupełnienia o sformułowania dotyczące uznawalności lub równoważności dokumentów potwierdzających posiadane wykształcenie kandydata,

7.2)

Studenci na samym początku semestru są informowani o wymaganiach dotyczących zaliczenia przedmiotu. Kryteria te nie zmieniają się w trakcie semestru, są sprawiedliwe i przejrzyste. Studenci dobrze oceniają również formy weryfikowania nabytej wiedzy, które są adekwatne do treści programowych i pozwalają w sposób należyty ocenić wiedzę studenta.

Jednostka zapewnia również egzaminy warunkowe oraz komisyjne (z egzaminów komisyjnych studenci zebrani na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie korzystali, ale dysponowali wiedzą na temat tego, na czym polegają). Prowadzący zapewniają studentom informację zwrotną na temat popełnianych w pracach błędów.

Od stosunkowo dużego stopnia zobiektywizowania ocen w toku studiów na kierunku "ekonomia" istnieją odstępstwa, które dotyczą pojedynczych przedmiotów zaliczanych w ostatniej sesji. Z niektórych przedmiotów struktura wystawianych ocen odbiega od rozkładu normalnego, a oceny są zawyżone. Dotyczy to m.in. przedmiotów: "Język obcy", z którego ocen 5,0 jest 70,0%, 4,5 - 12,1%, 4,0 – 9%, razem - 91,1% to, oceny dobre i wyżej, podobnie Mikroekonomia, gdzie 50 osób na 66 (76%) otrzymało oceny 4.0 i więcej. Przedmiot specjalizacyjny: Ordynacja podatkowa 25 na 26 ocen bardzo dobrych, Wykład do wyboru w języku angielskim jest 74 na 79 ocen bardzo dobrych.

Są to przypadki odosobnione, ale budzące wątpliwości co do możliwości obiektywnej weryfikacji efektów kształcenia dla tych przedmiotów i w konsekwencji programu kształcenia na kierunku.

Natomiast dobrze należy odnotować fakt iż około 10 % ocen z egzaminu dyplomowego to oceny dostateczne. Władze wydziału powinny prowadzić analizę struktury ocen i konfrontować ją z metodami weryfikacji osiągniętych efektów.

7.3)

Uczelnia nie prowadzi współpracy międzynarodowej z innymi uczelniami. Nie wdrożyła również programu wymian krajowych czy zagranicznych. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie wykazali zainteresowania udziałem w takich programach lub innych przedsięwzięciach o charakterze międzynarodowym. W ramach procesu kształcenia studenci odbywają obowiązkowy, trwający cztery semestry lektorat z języka obcego. Podczas spotkania z Zespołem studenci wyrazili opinię, że jest on prowadzony na wysokim poziomie, są też zadowoleni z wyboru, jaki zapewnia im Uczelnia (mogą wybrać język angielski lub niemiecki). Studenci uważają, że wybór ten jest dla ich potrzeb wystarczający.

7.4)

Studenci wysoko oceniają opiekę naukową i dydaktyczną na Uczelni. Prowadzący odbywają regularne konsultacje dopasowane do terminów zjazdów, podczas których można

od nich uzyskać odpowiednie wsparcie merytoryczne. Możliwy jest również kontakt mailowy.

Podobnie studenci oceniają seminaria dyplomowe. Są one ich zdaniem dobrze zorganizowane (również pod względem wyboru promotora), a sposób ich prowadzenia zapewnia odpowiednie merytoryczne wsparcie. Studenci wskazują, że wszelkie informacje związane z tokiem studiów i organizacją kształcenia są łatwo dostępne zarówno na terenie Uczelni, jak i w Internecie. Pozytywnie oceniają również administrację, określając ją jako cenną pomoc w trakcie całego procesu kształcenia. Również władze uczelni odpowiedzialne za sprawy studenckie są dostępne dla każdego studenta.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym stwierdzili, że Jednostka daje im (w niewielkim zakresie) możliwość indywidualizacji procesu kształcenia, głównie poprzez wybór specjalności i miejsca odbywania praktyk (w przypadku nieznalesienia praktykodawcy mogą liczyć na wsparcie Uczelni). Uczelnia wspiera osoby niepełnosprawne poprzez reorganizację dla nich planu zajęć i przenoszenie ich na niższe piętra. Należy jednak wskazać, że jest to w świetle całkowitego niedostosowania infrastrukturalnego rozwiązanie niewystarczające. Uczelnia nie wdrożyła programów wymian krajowych lub zagranicznych, ale studenci nie uważają, aby było to potrzebne, bo nie zamierzają z nich korzystać. Z tego też powodu ich wiedza na temat funkcjonowania punktów ECTS dotyczy przede wszystkim procesu kształcenia na rodzimej uczelni i rozliczania konkretnych semestrów nauki w WSFiI.

System przyznawania środków z funduszu pomocy materialnej reguluje Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Finansów i Informatyki w Łodzi. W ramach obowiązującego regulaminu studenci mogą się ubiegać o wszystkie formy pomocy materialnej wskazane w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci dobrze oceniają ich dostępność, a wysokość jest ich zdaniem odpowiednia. Studenci nie zgłaszają również żadnych uwag do procedury ubiegania się o te środki, określając ją jako przejrzystą i sprawiedliwą. Uczelnia nie oferuje innych systemów motywacyjnych, ale zdaniem studentów obecny system spełnia rolę motywacyjną. Rozpatrywaniem wniosków o stypendia zajmuje się Komisja Stypendialna oraz Odwoławcza Komisja Stypendialna, w których większość stanowią studenci, co jest zgodne z art. 177 pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów został pozytywnie zaopiniowany przez Samorząd Studentów.

Studenci stwierdzili, że Uczelnia daje im pewne możliwości rozwoju i wsparcia poza standardowym procesem kształcenia (koła naukowe, samorząd studencki), Wyrażają przy tym ogólne zadowolenie z szeroko rozumianej opieki, jaką zapewnia Uczelnia, bo oczekują od niej przede wszystkim sprawnego zarządzania formalnym procesem kształcenia i uzyskania od Uczelni jak najszybciej tytułu licencjata. Studenci nie potrafią przy tym wskazać słabych stron samego procesu kształcenia, a ewentualne problemy zostały ich już zdaniem rozwiązane dzięki współpracy władz ze studentami (skargi rozpatrywane przez władze, wnioski, ankiety). Jednocześnie studenci nie wskazują również mocnych stron procesu kształcenia, jako główną zaletę samej Uczelni podając jej położenie w regionie (w Kaliszu dostęp do szkolnictwa wyższego jest zdaniem studentów ograniczony).

Nie było uwag

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Zasady rekrutacji i tryb przyjęć na studia na kierunek "ekonomia" są przejrzyste , nie zawierają zapisów dyskryminujących. Zasady rekrutacji dla cudzoziemców

wymagają uzupełnia o sformułowania dotyczące uznawalności lub równoważności dokumentów potwierdzających posiadane wykształcenie kandydata.

7.2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen. Od stosunkowo dużego stopnia zobiektywizowania ocen w toku studiów na kierunku "ekonomia" istnieją odstępstwa, które dotyczą pojedynczych przedmiotów zaliczanych w ostatniej sesji. Dla niektórych przedmiotów struktura wystawianych ocen odbiega od rozkładu normalnego, a oceny są zawyżone. Są to przypadki odosobnione, ale budzące wątpliwości co do możliwości obiektywnej weryfikacji efektów kształcenia dla tych przedmiotów i w konsekwencji programu kształcenia na kierunku.

7.3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów umożliwia krajową i międzynarodową mobilność studentów. Uczelnia nie wspiera jednak międzynarodowej mobilności studentów i nie nawiązała współpracy z uczelniami zagranicznymi.

7.4)
system pomocy dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Kryterium 8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1)

W Uczelni wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony w Uchwale Senatu Nr 9 z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie przyjęcia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w WSFiI w Łodzi, zmodyfikowany Uchwałą Nr 11 z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie przyjęcia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zgodnie z założeniami tego systemu najważniejszą rolę w jego realizacji odgrywa powołana Uchwałą Nr 9 Senatu z dnia 22 listopada 2012 r. - 6 osobowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. W uchwale tej określono główne cele systemu zarządzania jakością kształcenia, strukturę jego zarządzania oraz zadania dla wspomnianej wyżej Komisji. Nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia sprawuje Rektor.

Z uwagi na fakt, iż Komisja ds. Jakości Kształcenia została powołana 22 listopada 2012 r. Uczelnia nie posiada dokumentacji potwierdzającej funkcjonowanie Komisji. *Zwraca się uwagę na fakt, iż z posiedzeń Komisji powinny być sporządzane protokoły.*

Podstawowe procedury i dokumenty systemu zarządzania jakością kształcenia zawierają uchwały Senatu. Na podstawie dokumentów przedstawionych w czasie wizytacji stwierdzono, iż na posiedzeniach Senatu była omawiana problematyka związana z elementami systemu jakości kształcenia.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia (WSZJK) w WSFiI w Łodzi (obowiązujący na Wydziale Ekonomii w Kaliszu został zaktualizowany i przystosowany do warunków prawnych to jest : Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r. z późn. zm. ,Rozporządzenia MNiSW z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia i innych.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w WSFiI stworzony został, aby wspierać działania projakościowe Uczelni. System ten jest punktem wyjścia w kierunku osiągnięcia wysokiego poziomu tzw. **kultury jakości**, na którą składają się zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne standardy zapewnienia jakości w szkolnictwie wyższym.

Uwzględniając zapisy krajowych aktów prawnych, Senat WSFiI podjął uchwałę w sprawie przyjęcia efektów kształcenia dla kierunków prowadzonych na Wydziale Ekonomii w Kaliszu - *Ekonomia* i *Bezpieczeństwo narodowe* oraz modyfikacji obowiązującego dotąd w Uczelni systemu jakości kształcenia i wdrożenia nowych ustaleń.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia odnosi się do wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego. A w szczególności uwzględnia:

- działania podejmowane w celu doskonalenia programów kształcenia na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych w Uczelni;
- odpowiednią organizację zajęć dydaktycznych;
- wszystkie formy weryfikowania zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji;
- oceny dokonywane przez studentów po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych;
- włączanie studentów w proces doskonalenia kształcenia;
- wnioski wynikające z monitorowania karier zawodowych absolwentów;
- współpracę z pracodawcami w celu uzyskania informacji o kompetencjach zatrudnianych absolwentów, aby modyfikować efekty kształcenia na potrzeby rynku pracy;
- zapewnienie odpowiednich zasobów do nauki oraz środków wsparcia dla studentów,
- publikowanie aktualnych i obiektywnych informacji dot. oferowanych programów studiów oraz ich efektów.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia koncentruje się głównie na następujących działaniach:

- monitoring i okresowy przegląd programów studiów oraz efektów kształcenia zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji;
- zapewnienie odpowiedniej organizacji procesu kształcenia;
- przestrzeganie kryteriów i procedur oceniania studentów (weryfikacja efektów kształcenia);
- zapewnienie odpowiedniej jakości kadry dydaktycznej, o wysokich kwalifikacjach i kompetencjach, gwarantującej wysoką jakość kształcenia;
- zapewnienie sprawnych i skutecznych struktur organizacyjnych Uczelni;
- zagwarantowanie środków wsparcia studentów;
- dbanie o wizerunek Uczelni.

W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale dokonano przeglądu programu kształcenia na wizytowanym kierunku ekonomia.. W związku z obowiązkiem wprowadzenia Krajowych Ram Kwalifikacji przegląd programowy prowadzony był pod kątem realizacji zasad KRK oraz standardów kształcenia dla cyklu wygasającego.. Okresowy przegląd także uwzględniał potrzeby rynku pracy . Przeglądu dokonała Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia w WSFiI działająca na poziomie Uczelni. W składzie Komisji znajduje się przedstawiciel kierunku ekonomia .Zmiany w programach studiów proponowane przez komisję przedstawiane zostały do opinii Rad Wydziałów, a następnie zatwierdzone zostały przez Senat Uczelni .W ramach funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia określono wzory sylabusów .Przegląd sylabusów dla przedmiotów z zakresu kierunku ekonomia pozwala stwierdzić ,że zawierają one: cele, efekty kształcenia oraz ich odniesienie do programu kształcenia i

obszaru nauki zgodnego z KRK, treści modułu, metody kształcenia, punkty ECTS, metody weryfikacji efektów kształcenia oraz wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej. Sylabusy, zakłada się, że mają być aktualizowane nie rzadziej niż raz na dwa lata. Kartę przedmiotu opracowuje osoba odpowiedzialna za dany przedmiot, w przypadku wykładu i ćwiczeń, osoba prowadząca wykład. I to ona ma prawo i obowiązek ingerowania w proces kształcenia prowadzony w innej formie danego przedmiotu (ćwiczenia, laboratoria itp.), jeśli uzna, że realizowane treści odbiegają od karty przedmiotu i studenci nie nabędą określonych kompetencji, czyli nie osiągną założonych efektów kształcenia przewidzianych dla danego modułu. Senat WSFiL uchwałą nr 10 z dnia 28 marca 2012r. zatwierdził nowy wzór karty przedmiotu (sylabusu) zgodnie z wymogami KRK.

Wewnętrzny system zakłada pewne ograniczenia na organizację zajęć. Zajęcia zblokowane, w przypadku ćwiczeń maksymalnie mogą obejmować 3 godziny lekcyjne, zaś bloki wykładowe do 4-5 godzin lekcyjnych. Uczelnia stosuje zasadę, że wykłady z danego przedmiotu nie mogą być prowadzone przez nauczycieli akademickich legitymujących się tytułem magistra w danej dziedzinie. Takie zajęcia mogą być prowadzone minimum przez doktorów. System przewiduje możliwość prowadzenia zajęć specjalistycznych przez wybitnych praktyków. w takim przypadku decyzję podejmuje Senat; Pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzący zajęcia mają obowiązek wyznaczenia godzin konsultacji dla studentów, przy czym godziny tych konsultacji oraz miejsce ich odbywania podane są do wiadomości studentów na tablicy ogłoszeń oraz na stronie Uczelni. Aby ułatwić studentom niestacjonarnym kontakt z pracownikami dydaktycznymi przy ustalaniu terminów konsultacji uwzględnia się obciążenia zawodowe studentów. Wprowadza się preferencje konsultacji osobiste w siedzibie Uczelni, ale jeśli kontakt osobisty jest utrudniony, studentom zapewnia się możliwość odbywania konsultacji drogą elektroniczną lub przy pomocy innych dostępnych metod;

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia precyzuje zasady weryfikacji efektów kształcenia. Ogólne zasady oceny postępów studenta w nauce znajdują się w *Regulaminie studiów* oraz sylabusach dotyczących poszczególnych modułów kształcenia.

Do weryfikacji uzyskanych przez studenta efektów kształcenia mogą być wykorzystywane różne metody, np. egzamin w formie pisemnej, egzamin ustny, kolokwium pisemne, projekt indywidualny lub zespołowy, referat, praca kontrolna, esej, test wielokrotnego wyboru, czy aktywność na zajęciach (głównie na ćwiczeniach i seminariach). Decyzja dotycząca wyboru metod należy do prowadzącego zajęcia.

Egzamin – z danego przedmiotu odbywa się w sesji egzaminacyjnej, której termin określony jest zarządzeniem rektora dot. organizacji roku akademickiego. Zgodnie z *Regulaminem studiów* w szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się inne terminy przeprowadzenia egzaminów (tzw. terminy zerowe). Zakres pytań ma odpowiadać treściom zawartym w sylabusach. Ważnym elementem systemu weryfikacji efektów kształcenia jest obowiązek uzasadnienia, na wniosek studenta, oceny. Egzamin może być przeprowadzony w formie pisemnej bądź ustnej. Decyzję dotyczącą wyboru formy egzaminu podejmuje prowadzący w porozumieniu ze studentami. Określono warunki prowadzenia egzaminu pisemnego i ustnego w celu zapewnienia jego obiektywności.

Ważnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest ocena kadry akademickiej.

Ocena ta dokonywana jest poprzez okresowe oceny - zgodnie z ustawą z 18 marca 2011 *Prawo o szkolnictwie wyższym* (art. 132) nie rzadziej niż raz na dwa lata nauczyciele akademicki podlegają okresowej ocenie stosownie do zakresu obowiązków. Podstawą oceny są osiągnięcia w zakresie kształcenia i wychowania studentów, podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udział w pracach organizacyjnych uczelni. Każdy pracownik (oprócz dziekana, prorektora i rektora, którzy nie podlegają okresowej ocenie) wypełnia arkusz osiągnięć, obejmujący część naukowo-badawczą, dydaktyczną i organizacyjną. Kolejną formą

oceny kadry przewidzianą w systemie są *hospitacje zajęć*. Dotyczą oceny zajęć pod względem zgodności merytorycznej treści poszczególnych przedmiotów z programem kształcenia i założonymi efektami kształcenia oraz jakością prowadzonych zajęć.

Zespół oceniający zapoznał się z arkuszami hospitacyjnymi z ostatnich kilku lat. Uwagi dotyczące jakości zajęć formułowane są w arkuszach precyzyjnie i zasadnie. Szczególnie cenne są zalecenia i wnioski. Hospitacje prowadzone są, co najmniej raz pomiędzy standardowymi okresami oceny pracownika przez doświadczonych nauczycieli akademickich. Wyniki oceny prowadzonych zajęć są wykorzystywane w okresowych ocenach pracowników oraz w procesie awansowania nauczycieli akademickich. Z pracownikami, którzy uzyskali negatywną opinię, dziekan przeprowadza rozmowę w celu ustalenia stosownych działań, aby tę sytuację naprawić;

Uczelnia prowadzi ocenę nauczycieli poprzez ankietyzację studentów - pod koniec każdego semestru. Przyjmuje się, że badana grupa jest reprezentatywna, jeżeli w badaniu bierze udział większa część studentów. Ankietyzacja obejmuje wszystkich prowadzących zajęcia bez względu na formę zajęć (wykład, ćwiczenia czy seminarium) i niezależnie od statusu naukowego prowadzącego. Jej głównym celem jest monitorowanie jakości prowadzonych w WSFiI zajęć dydaktycznych, uzyskanie od studentów informacji pomagającej nauczycielowi akademickiemu w doskonaleniu form i metod prowadzenia zajęć. Wyniki ankietyzacji nie są podstawą karania czy nagradzania pracowników lub decyzji o ich awansach, bądź zwolnieniach, lecz przede wszystkim służą nauczycielom prowadzącym zajęcia, jako sygnał zwrotny na temat tego, jak jest postrzegany przez studentów, co jest mocną stroną prowadzonych przez niego zajęć, a co wymaga naprawy. Po przeprowadzeniu ankietyzacji Komisja ds. jakości kształcenia, opracowuje zbiorcze zestawienie wyników, które następnie jest prezentowane na posiedzeniu Rad Wydziałów i przekazane do zatwierdzenia przez Senat (uchwała Senatu). Indywidualne wyniki ankiety otrzymuje także każdy pracownik poddany ocenie. Proces ankietyzacji prowadzony jest od kilku lat z częstotliwością semestralną. Zespół Oceniający zapoznał się z arkuszami ankietowymi i ich opracowaniem. Opracowania sporządzane były systematycznie po każdym badaniu. Kadra otrzymuje na ogół dość dobre oceny. Studenci odpowiadają na 11 pytań dotyczących merytorycznego zakresu przedmiotu oraz jakości prowadzenia zajęć. Oceny wahają się od 3,13 do 4,75. Najniższe noty otrzymały pytania dotyczące oceny stopnia trudności zajęć. Nie ma natomiast informacji, jakie działania podjęto w celu uwzględnienia wyników ankiet, jak np. czy nauczyciele otrzymali pomoc w doskonaleniu umiejętności pedagogicznych. Studenci WSFiI w tym Wydziału Ekonomii w Kaliszu mają możliwość wypowiedzenia się na temat obsługi administracyjnej i pomocniczej wypełniając raz w roku anonimową ankietę. Analiza tych ankiet pokazuje że dziekanat otrzymuje wysokie oceny studentów.

Uczelnia jest przygotowana do monitorowania karier absolwentów. Monitorowanie karier absolwentów ma być przeprowadzane etapowo:

- pierwszy etap to zbieranie oświadczenia studentów, w których wyrażają zgodę na udział w badaniu ankietowym.
- w etapie drugim, po 3 i 5 latach od ukończenia studiów przesyłane będą absolwentom ankiety. Wyniki badań w formie raportu przedstawiane będą Dziekanowi i Rektorowi,

Pytania zawarte w ankietach dotyczą danych społeczno-demograficznych absolwenta, jego kompetencji po ukończeniu studiów oraz mobilności na rynku pracy.

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego mają stanowić punkt wyjścia do wdrażania programów ściśle powiązanych z potrzebami rynku pracy, tworzenia nowych kierunków studiów i specjalności kształcenia, poszerzania oferty studiów podyplomowych, mających na celu podwyższenie kwalifikacji i wzrost konkurencyjności na rynku pracy.

Na podstawie przeprowadzonych podczas wizytacji rozmów oraz oglądu dokumentacji można stwierdzić, że kierunek ekonomia znajduje swoje miejsce w procesie zarządzania jakością na Wydziale a w szczególności w działaniach Komisji ds. Jakości Kształcenia a także w działaniach Rady Wydziału. Wewnętrzny system zakłada ocenę najważniejszych czynników wpływających na jakość kształcenia to jest :weryfikację efektów kształcenia, ocenę kadry , monitorowanie losów absolwenta , przeglądy programowe.

Trzeba wskazać na podjęte przez władze Wydziału działania doskonalące w zakresie jakości kształcenia. Rozmowa z władzami Uczelni i wydziału pozwala stwierdzić ,iż :

- po słabych ocenach studentów dwie osoby (wskazano nazwiska) - nie otrzymały przedłużenia umowy o pracę
- na prośbę studentów zwiększono liczbę godzin z języka obcego
- dokonano zmiany egzaminatora z przedmiotu ekonometria uznając ,że prośba studentów jest zasadna
- dokonano zmiany prowadzącego przedmiotu rachunkowość z uwagi na niskie oceny w ankietach oraz potwierdzone hospitacjami
- uruchomiono na prośbę studentów lektorat z języka francuskiego
- doskonalono program kształcenia wprowadzając w kolejnych latach nowe specjalności jako odpowiedź na oczekiwania studentów i rynku pracy : np. Wprowadzono w 2003 specjalność Skarbowość i podatki oraz Integracja europejska, w roku 2007 wprowadzono specjalności Gospodarka budżetowa oraz Ekonomia i finanse przedsiębiorstw

8.2)

W procesie doskonalenia jakości kształcenia bierze udział kadra akademicka oraz władze uczelni i Wydziału. Władze Wydziału biorą udział w doskonaleniu jakości poprzez podejmowanie inicjatyw dydaktycznych jak np., uruchamianie nowych specjalności , współpraca z otoczeniem społeczno- gospodarczym. W prace Wewnętrznego System Zapewniania Jakości Kształcenia, zaangażowani są również studenci. Są oni członkami Komisji ds. Jakości Kształcenia, w której biorą aktywny udział i mają wpływ na treść raportu dotyczącego jakości kształcenia na całej Uczelni przedstawianego co roku na posiedzeniu Rady Wydziału. Udział studentów w tym procesie zapewniony jest również poprzez proces ankietyzacji. Ankiety przedstawiane studentom są anonimowe i dotyczą prowadzących zajęcia,. Studenci nie mają formalnie wpływu na treść ankiet, nie podejmowali jednak do tej pory również prób zmiany kwestionariusza.

Studenci nie mają dostępu do opracowań ankiet i nie wyrażają zainteresowania tą możliwością. Osoby obecne na spotkaniu z Zespołem Oceniającym stwierdziły jednak, że ich opinie zawarte w ankietach są brane przez władze Uczelni pod uwagę. Studenci wymienili kilka sytuacji, gdy ich opinie wywarły wpływ na zmiany kadrowe i jakość nauczania. Przedstawiona przez Jednostkę dokumentacja wykazała również, że studenci również samodzielnie zgłaszają swoje krytyczne uwagi i wnoszą o konkretne zmiany, których władze Uczelni dokonują. Studenci stwierdzili, że to bezpośredni dialog z Uczelnią jest dla nich najlepszym narzędziem do wpływania na jakość kształcenia.

Władze Uczelni jednocześnie podejmują pewne działania w kierunku aktywizacji studentów, studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym otwarcie jednak stwierdzili, że nie są zwykle tymi rodzajami aktywności zainteresowani i nie potrafią się do nich odnieść. Przedstawiciele samorządu studenckiego mają pewną wiedzę na temat istnienia Parlamentu Studentów RP i zamierzają podjąć działania mające na celu zwiększenie ich aktywności studenckiej na forum ogólnopolskim.

Brak było uwag .Natomiast Wydział dostosował się w ramach działań doskonalących do zaleceń zespołu PKA .Zmieniono bazę dydaktyczną , która daje lepsze warunki do

kształcenia. Powiększono zbiory biblioteczne .Nawiązano współpracę z władzami samorządowymi miasta., Opracowano standardy prac dyplomowych. Opracowano sylwetkę absolwenta dla prowadzonych specjalności.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+		-	+
umiejętności	+	+	+		-	+
kompetencje społeczne	+	+	+		-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego , w pełni,

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Uczelnia wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia. Funkcjonuje Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Uczelnia prowadzi ankietyzację od początku uruchomienia kierunku *ekonomia* a także prowadzi od wielu lat hospitacje. Wyniki syntetyczne z procesu ankietyzacji służą władzom uczelni do doskonalenia programu studiów. Hospitacje są wykorzystywane w budowaniu opinii o kadrze i budowaniu struktury kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia na kierunku *ekonomia*. Przeglądy programowe służą dostosowaniu do lokalnych potrzeb rynku pracy a ich efektem jest wprowadzenie specjalności: *gospodarka i administracja samorządowa*

8.2) W procesie doskonalenia jakości kształcenia bierze udział kadra akademicka oraz władze uczelni i wydziału .. Władze Wydziału współpracują z władzami samorządowymi miasta co zaowocowało wprowadzeniem nowej specjalności rachunkowość podmiotów gospodarczych i *gospodarka i administracja samorządowa*. Studenci zostali zaangażowani w wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia i mają wpływ na podejmowane w tym zakresie decyzje.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	w pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. koncepcja rozwoju kierunku		x			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		x			

3. program studiów		x			
4. zasoby kadrowe		x			
5. infrastruktura dydaktyczna		x			
6. prowadzenie badań naukowych					
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się			x		
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			

Kierunek ekonomia na Wydziale Ekonomii w Kaliszu Wyższej Szkoły Finansów i Informatyki im. prof. Janusza Chechlińskiego w Łodzi ma pełne możliwości rozwoju z uwagi na , zaangażowaną kadrę akademicką oraz władze uczelni i wydziału , właściwie określone efekty kształcenia i odpowiedni program studiów. Dalszy rozwój kierunku wymaga głębszej współpracy z przedstawicielami pracodawców w celu dostosowania się do oczekiwań rynku pracy, nawiązania współpracy między uczelniami krajowymi a przede wszystkim nawiązania współpracy międzynarodowej w celu rozpoczęcia procesu internacjonalizacji kształcenia. Należy również podjąć działania mobilizujące aktywność naukową części kadry akademickiej.